Powiatowy Urząd Pracy w Turku
62-700 Turek, ul. Komunalna 6
tel.: (0-63) 280 23 40 faks: (0-63) 280 23 70
e-mail: potu@praca.gov.pl, www.pup.turek.net.pl

RANKING ZAWODÓW

DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

W POWIECIE TURECKIM

W I PÓŁROCZU 2009 ROKU

WRZESIEŃ 2009 r.

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP 3
2. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW) 5
3. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW) 11
4. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH 17
5. WNIOSKI 25

1. WSTĘP

Celem niniejszego opracowania jest w szczególności ukazanie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnym rynku pracy. Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych ma na celu w sposób pośredni zwiększyć szanse zatrudnienia osób bezrobotnych oraz zainicjować działania samorządów, instytucji, organizacji publicznych i prywatnych. Niniejszy monitoring jest efektem systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Niniejsze opracowanie zawiera analizę: skali i struktury bezrobocia w grupach i zawodach oraz popytu na pracę dla poszczególnych zawodów z punktu widzenia zgłaszanych ofert pracy. Raport przedstawia informacje na temat napływu absolwentów szkół ponadgimnazjalnych; bada także zawody ze względu na deficytowość lub nadwyżkę pracowników; określa kierunki zmian w odniesieniu do zawodów wywierających największy wpływ na rynek pracy.

Zawody deficytowe i nadwyżkowe zostały wyznaczone w oparciu o wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy w liczbach bezwzględnych.

Przedstawione dane statystyczne w ścisły sposób przybliżają i określają występujące zmiany w strukturze bezrobocia, pozwalając w szczególności na:

- określenie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnych, regionalnych i krajowym rynku pracy,
- stworzenie bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym, regionalnym i krajowym,
- określenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych, zapewniając większą efektywność organizowanych szkoleń,
- bieżącą korektę poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
- usprawnienie pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o planowanych ofertach na rok przyszły oraz przewidywanej liczbie absolwentów według zawodów,

- ułatwienie realizacji programów lokalnych mających na celu aktywizację osób długotrwale bezrobotnych.

Raport sporządzono zgodnie z „Zaleceniami metodycznymi do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych" opracowanymi w 2003 r. przez Departament Rynku Pracy w Ministerstwie Gospodarki i Pracy.

Podstawowymi źródłami informacji do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych są:

- dane zgromadzone w powiatowym urzędzie pracy, dotyczące osób bezrobotnych oraz zgłoszonych ofert pracy według zawodów i specjalności, a także zgłoszonych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD),
- Załącznik 3 do sprawozdania MPiPS – 01- „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za I półrocze 2009 roku",
- Załącznik 2 do sprawozdania MPiPS – 01 – „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz ofert pracy. Stan za I półrocze 2009 roku"

Wszystkim zainteresowanym problemem bezrobocia w powiecie tureckim przekazujemy przedmiotowe opracowanie obrazujące deficyt i nadwyżkę zawodów na lokalnym rynku pracy w I półroczu 2009 roku.

2. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Spośród 1770 zawodów i specjalności określonych w „Klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania" (Dz. U. z 2004r. Nr 265, poz. 2644 z póź. zm.), przy interpretacji wzięto pod uwagę zawody, w których odsetek bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Turek był wyższy od 1% ogółu zarejestrowanych w I półroczu 2009.

Bezrobotni wg zawodów reprezentujący grupy większe od 1% to:

- bez zawodu - 549 osób tj. 14,07% ogółu osób bezrobotnych,
- sprzedawca – 302 osoby tj. 7,74% ogółu osób bezrobotnych,
- szwaczka - 254 osób tj. 6,51% ogółu osób bezrobotnych,
- asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista] -151 osób tj. 3,87% ogółu osób bezrobotnych,
- ślusarz – 101 osób tj. 2,59% ogółu osób bezrobotnych,
- kucharz - 99 osób tj. 2,54% ogółu osób bezrobotnych,
- technik mechanik – 80 osób tj. 2,05% ogółu osób bezrobotnych,
- murarz – 73 osoby tj. 1,87% ogółu osób bezrobotnych,
- technik żywienia i gospodarstwa domowego – 67 osób tj. 1,72% ogółu osób bezrobotnych,
- krawiec – 67 osób tj. 1,72% ogółu osób bezrobotnych,
- handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec] – 65 osób tj. 1,67% ogółu osób bezrobotnych,
- pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych] – 63 osoby tj. 1,61% ogółu osób bezrobotnych,
- mechanik samochodów osobowych – 54 osoby tj. 1,38% ogółu osób bezrobotnych,
- tkacz - 53 osoby tj. 1,36% ogółu osób bezrobotnych,
- rolnik pracujący na własne potrzeby – 49 osób tj. 1,26% ogółu osób bezrobotnych,
- stolarz – 49 osób tj. 1,26% ogółu osób bezrobotnych,
- sprzątaczka - 47 osób tj. 1,20% ogółu osób bezrobotnych,
- fryzjer [zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich] - 44 osoby tj. 1,13% ogółu osób bezrobotnych,

Poniższy wykres przedstawia kolejno grupy zawodów, w których występuje największy odsetek bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Turek w rozbiciu na ogólną liczbę i liczbę kobiet.

Wykres nr 1

Bezrobotne kobiety na tle ogółu bezrobotnych w danym zawodzie (wg stanu na 30.06.2009r.)

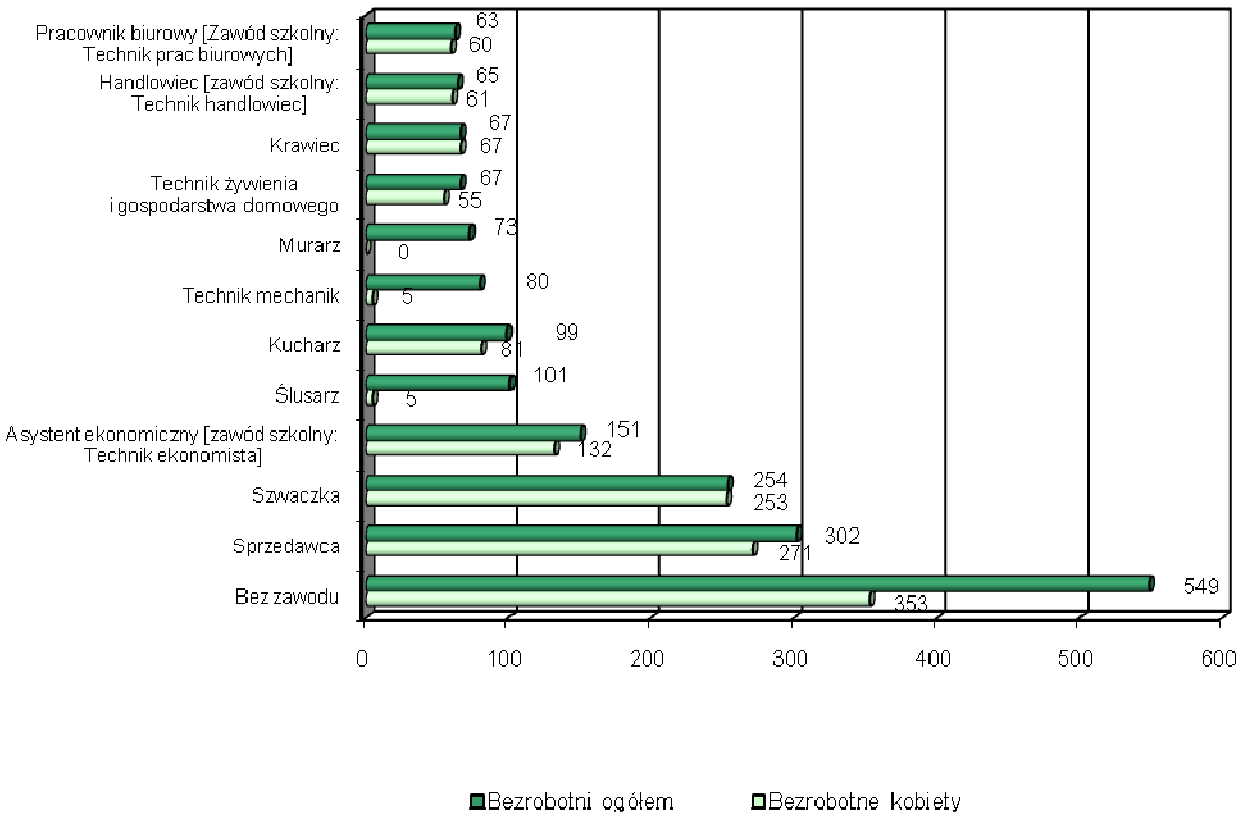

Źródło: PUP Turek
Uwaga: na wykresie nr 1 przedstawiono tylko te zawody, w których zarejestrowanych jest co najmniej 1,5% ogółu bezrobotnych w PUP w Turku

Przy analizie bezrobotnych wg zawodów w powiecie tureckim należy uwzględnić dwie kategorie:

- **absolwentów** wśród których, największą grupę stanowili absolwenci bez zawodu – 45 osób (25,14% ogółu zarejestrowanych absolwentów), drugą grupę stanowili absolwenci w zawodzie asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]– 17 osób (9,50% ogółu zarejestrowanych absolwentów), oraz absolwenci w zawodzie organizator usług gastronomicznych [zawód szkolny: Technik organizacji usług gastronomicznych]– 14 osób

(7,82% ogółu zarejestrowanych absolwentów). Należy zaznaczyć, iż absolwenci bez zawodu, którzy zajmują pod względem liczebności 1 miejsce wśród ogółu rejestrujących się absolwentów to osoby kończące licea ogólnokształcące lub gimnazja.

- **pozostających bez pracy powyżej 12 m-cy** – w której najliczniejszą grupę stanowią osoby z zawodem: sprzedawca – 76 osób, które stanowią 12,71% ogółu osób zarejestrowanych powyżej 12 m-cy, szwaczka – 45 osób tj. 7,53% ogółu zarejestrowanych pow. 12 m-cy, bez zawodu – 43 osób tj. 7,19 % ogółu osób zarejestrowanych pow. 12 m-cy, oraz asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista] – 24 osoby tj. 4,01% ogółu osób zarejestrowanych pow. 12 m-cy.

Jednym z istotnych elementów oceny nadwyżki i deficytu zawodów jest diagnoza płynności bezrobocia, czyli analiza napływu i odpływu bezrobotnych. W powiecie tureckim bezrobocie jest zjawiskiem dynamicznym, charakteryzującym się zarówno wysokim napływem, jak i odpływem bezrobotnych.

W okresie od stycznia do czerwca 2009 roku zarejestrowało się ogółem 3971 osób, w tym 2013 kobiet (50,69% ogółu rejestrujących się), a w tym samym czasie wyłączono z ewidencji 3207 osób, w tym 1737 kobiet (54,16% ogółu wyrejestrowanych). Największy napływ bezrobotnych zanotowano w następujących zawodach:

- bez zawodu – 553 osoby tj. 13,93% ogółu osób rejestrujących się,
- szwaczka - 236 osób tj. 5,94% ogółu osób rejestrujących się,
- sprzedawca – 235 osób tj. 5,92% ogółu osób rejestrujących się,
- asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista] - 144 osoby tj. 3,63% ogółu osób rejestrujących się,
- ślusarz – 116 osób tj. 2,92% ogółu osób rejestrujących się,
- murarz – 101 osób tj. 2,54% ogółu osób rejestrujących się,
- technik mechanik – 99 osób tj. 2,49% ogółu osób rejestrujących się,
- stolarz – 89 osób tj. 2,24% ogółu osób rejestrujących się,
- technik żywienia i gospodarstwa domowego – 75 osób tj. 1,89% ogółu osób rejestrujących się,
- mechanik samochodów osobowych – 75 osób tj. 1,89% ogółu osób rejestrujących się,
- handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec] – 71 osób tj. 1,79% ogółu osób rejestrujących się,
- kucharz – 71 osób tj. 1,79% ogółu osób rejestrujących się,

Poniższy wykres obrazuje natężenie napływu osób bezrobotnych w poszczególnych zawodach z uwzględnieniem liczby rejestrujących się kobiet.

Wykres nr 2

Napływ do bezrobocia kobiet na tle ogółu rejestrujących się bezrobotnych

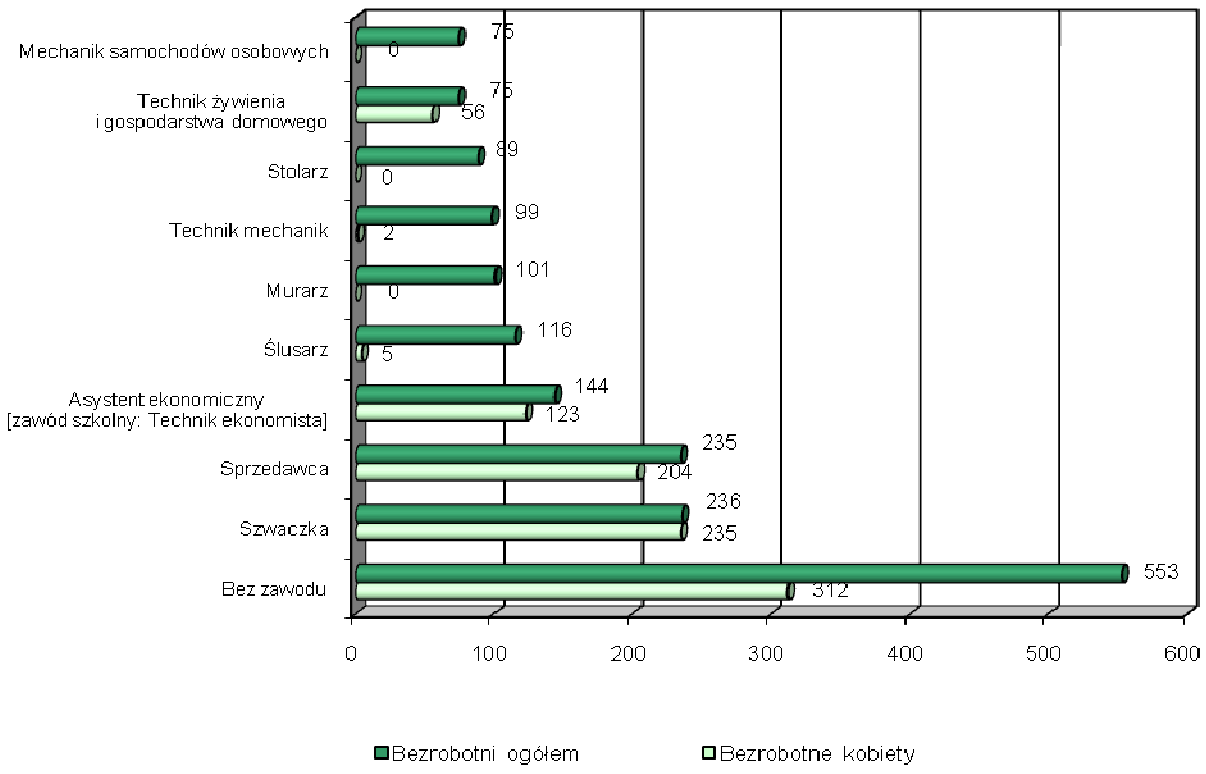

Źródło: PUP Turek
Uwaga: na wykresie nr 2 zaprezentowano tylko te zawody, w których odnotowano największy napływ do bezrobocia w PUP w Turku

Natomiast we wspomnianej wcześniej kategorii – **absolwentów** najliczniejszą grupę rejestrujących się stanowiły osoby bez zawodu – 135 osób (25,14% ogółu rejestrujących się absolwentów). Następną grupą byli bezrobotni w zawodzie asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]– 45 osób (8,38% ogółu rejestrujących się absolwentów), organizator usług gastronomicznych [zawód szkolny: Technik organizacji usług gastronomicznych] – 31 osób (5,77% ogółu rejestrujących się absolwentów) oraz handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec] – 28 osób (5,21% ogółu rejestrujących się absolwentów).

Bezrobotnych zarejestrowanych w analizowanym półroczu można podzielić także według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy wg Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD):

- przetwórstwo przemysłowe – 1526 osób tj. 45,81% ogółu,
- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle - 508 osób tj. 15,25% ogółu,
- budownictwo - 446 osób tj. 13,39% ogółu,
- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne - 180 osób tj. 5,40% ogółu,
- transport i gospodarka magazynowa - 115 osób tj. 3,45% ogółu,
- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo - 110 osób tj. 3,30% ogółu,
- pozostała działalność usługowa - 90 osób tj. 2,70% ogółu,
- edukacja - 75 osób tj. 2,25% ogółu,
- działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi - 55 osób tj. 1,65% ogółu,
- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna - 37 osób tj. 1,11% ogółu,
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna - 34 osoby tj. 1,02% ogółu,
- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca - 27 osób tj. 0,81% ogółu,
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa - 26 osób tj. 0,78% ogółu,
- działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją - 24 osoby tj. 0,72% ogółu,
- informacja i komunikacja - 20 osób tj. 0,60% ogółu,
- działalność związana z obsługą rynku nieruchomości - 18 osób tj. 0,54% ogółu,
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych - 12 osób tj. 0,36% ogółu,
- działalność nie zidentyfikowana – 10 osób tj. 0,30% ogółu,
- dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją - 9 osób tj. 0,27% ogółu,
- górnictwo i wydobywanie – 8 osób tj. 0,24% ogółu,
- organizacje i zespoły eksterytorialne – 1 osoba tj. 0,03% ogółu,

Zawody generujące długotrwałe bezrobocie w powiecie tureckim w I półroczu 2009 roku.

Wskaźnik długotrwałego bezrobocia osiągający wartość 1,000 świadczy o tym, że osoby bezrobotne, które figurują w ewidencji bezrobotnych to osoby zarejestrowane powyżej

12 miesięcy. W PUP Turek wyszczególniono 5 grup zawodów osiągających maksymalną wartość wskaźnika 1,000 tj.: *inżynierowie chemicy, formowacze wyrobów ceramicznych i pokrewni, monterzy aparatury, maszyn i sprzętu elektrycznego, specjaliści technologii żywności i żywienia człowiek, dyrektorzy generalni, wykonawczy i prezesi.*

Liczba grup zawodów generujących długotrwałe bezrobocie zmniejszyła się w porównaniu z poprzednim okresem w którym liczyła 14 grup zawodów generujących długotrwałe bezrobocie.

3. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

W okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2009 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Turku wpłynęło ogółem 910 ofert pracy. Największy napływ ofert pracy zanotowano w następujących zawodach:

- pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych] – 107 ofert, co stanowi 11,76%
- sprzedawca – 79 ofert, co stanowi 8,68% ogółu wpływających ofert pracy,
- robotnik gospodarczy – 57 ofert, co stanowi 6,26% ogółu wpływających ofert pracy,
- szwaczka – 34 ofert, co stanowi 3,74% ogółu wpływających ofert pracy,
- operator obrabiarek sterowanych numerycznie – 32 ofert, co stanowi 3,52% ogółu wpływających ofert pracy,
- sprzątaczka – 30 ofert, co stanowi 3,30% ogółu wpływających ofert pracy,
- pracownik administracyjny [zawód szkolny: technik administracji] – 29 ofert, co stanowi 3,19% ogółu wpływających ofert pracy,
- brukarz – 28 ofert, co stanowi 3,08% ogółu wpływających ofert pracy,
- murarz – 27 ofert, co stanowi 2,97% ogółu wpływających ofert pracy,
- stolarz – 24 oferty, co stanowi 2,64% ogółu wpływających ofert pracy,
- pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle – 20 ofert, co stanowi 2,20% ogółu wpływających ofert pracy,
- kierowca samochodu ciężarowego – 17 ofert, co stanowi 1,87% ogółu wpływających ofert pracy,
- przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny] – 16 ofert, co stanowi 1,76% ogółu wpływających ofert pracy,
- fryzjer [zawody szkolne: fryzjer, technik usług fryzjerskich] – 14 ofert, co stanowi 1,54% ogółu wpływających ofert pracy,
- pozostali robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni – 14 ofert, co stanowi 1,54% ogółu wpływających ofert pracy,
- robotnik budowlany – 13 ofert, co stanowi 1,43% ogółu wpływających ofert pracy,
- tokarz – 11 ofert, co stanowi 1,21% ogółu wpływających ofert pracy,
- opiekunka dziecięca – 10 ofert, co stanowi 1,10% ogółu wpływających ofert pracy,
- pomoc kuchenna – 10 ofert, co stanowi 1,10% ogółu wpływających ofert pracy,
- prasowaczka [ręczna] – 10 ofert, co stanowi 1,10% ogółu wpływających ofert pracy,
- magazynier – 8 ofert, co stanowi 0,88% ogółu wpływających ofert pracy,

- operator koparek i zwałowarek – 8 ofert, co stanowi 0,88% ogółu wpływających ofert pracy,
- pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani – 7 ofert, co stanowi 0,77% ogółu wpływających ofert pracy,
- kucharz – 7 ofert, co stanowi 0,77% ogółu wpływających ofert pracy,
- mechanik maszyn i urządzeń budowlanych i melioracyjnych – 7 ofert, co stanowi 0,77% ogółu wpływających ofert pracy,
- dozorca – 7 ofert, co stanowi 0,77% ogółu wpływających ofert pracy,
- woźny – 7 ofert, co stanowi 0,77% ogółu wpływających ofert pracy,
- telemarketer- 6 ofert, co stanowi 0,66% ogółu wpływających ofert pracy,
- kelner – 6 ofert co stanowi 0,66% ogółu wpływających ofert pracy,
- operator maszyn do produkcji wyrobów z drutu, lin, siatek i kabli – 6 ofert, co stanowi 0,66% ogółu wpływających ofert pracy,
- goniec – 6 ofert, co stanowi 0,66% ogółu wpływających ofert pracy,
- sekretarka – 5 ofert, co stanowi 0,55% ogółu wpływających ofert pracy,
- sprzedawca w stacji paliw – 5 ofert, co stanowi 0,55% ogółu wpływających ofert pracy,
- pozostali operatorzy maszyn tkackich, dziewiarskich i pokrewni - 5 ofert, co stanowi 0,55% ogółu wpływających ofert pracy,
- kierowca samochodu osobowego - 5 ofert, co stanowi 0,55% ogółu wpływających ofert pracy,
- księgowy [samodzielny] – 4 ofert, co stanowi 0,44% ogółu wpływających ofert pracy,
- opiekun w domu pomocy społecznej - 4 ofert, co stanowi 0,44% ogółu wpływających ofert pracy,
- pozostali robotnicy leśni i pokrewni - 4 ofert, co stanowi 0,44% ogółu wpływających ofert pracy,
- pozostali monterzy instalacji i urządzeń sanitarnych - 4 oferty, co stanowi 0,44% ogółu wpływających ofert pracy,
- rozbieracz - wykrawacz - 4 oferty, co stanowi 0,44% ogółu wpływających ofert pracy,
- piekarz - 4 oferty, co stanowi 0,44% ogółu wpływających ofert pracy,
- kierowca autobusu - 4 oferty, co stanowi 0,44% ogółu wpływających ofert pracy,
- pakowacz - 4 oferty, co stanowi 0,44% ogółu wpływających ofert pracy,
- fizjoterapeuta - 3 oferty, co stanowi 0,33% ogółu wpływających ofert pracy,
- nauczyciel przedszkola - 3 oferty, co stanowi 0,33% ogółu wpływających ofert pracy,
- doradca inwestycyjny - 3 oferty, co stanowi 0,33% ogółu wpływających ofert pracy,

Z poniższego wykresu, wynika, iż liczba ofert pracy zmniejszyła się w I półroczu 2009 r. w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego między innymi w zawodach: pracownik biurow [Zawód szkolny: Technik prac biurowych], sprzedawca, szwaczka, oraz sprzątaczka. Zwiększyła się natomiast liczba ofert pracy w zawodach: robotnik gospodarczy, pracownik administracyjny [zawód szkolny: technik administracji], brukarz, murarz, stolarz. W roku 2009 pojawiła się oferta pracy: operator obrabiarek sterowanych numerycznie, natomiast w analogicznym okresie 2008 roku ofert w tym zawodzie nie było.

Wykres nr 3

Porównanie liczby ofert pracy wpływających do PUP w Turku w I półroczu 2009 roku do analogicznego okresu w roku 2008

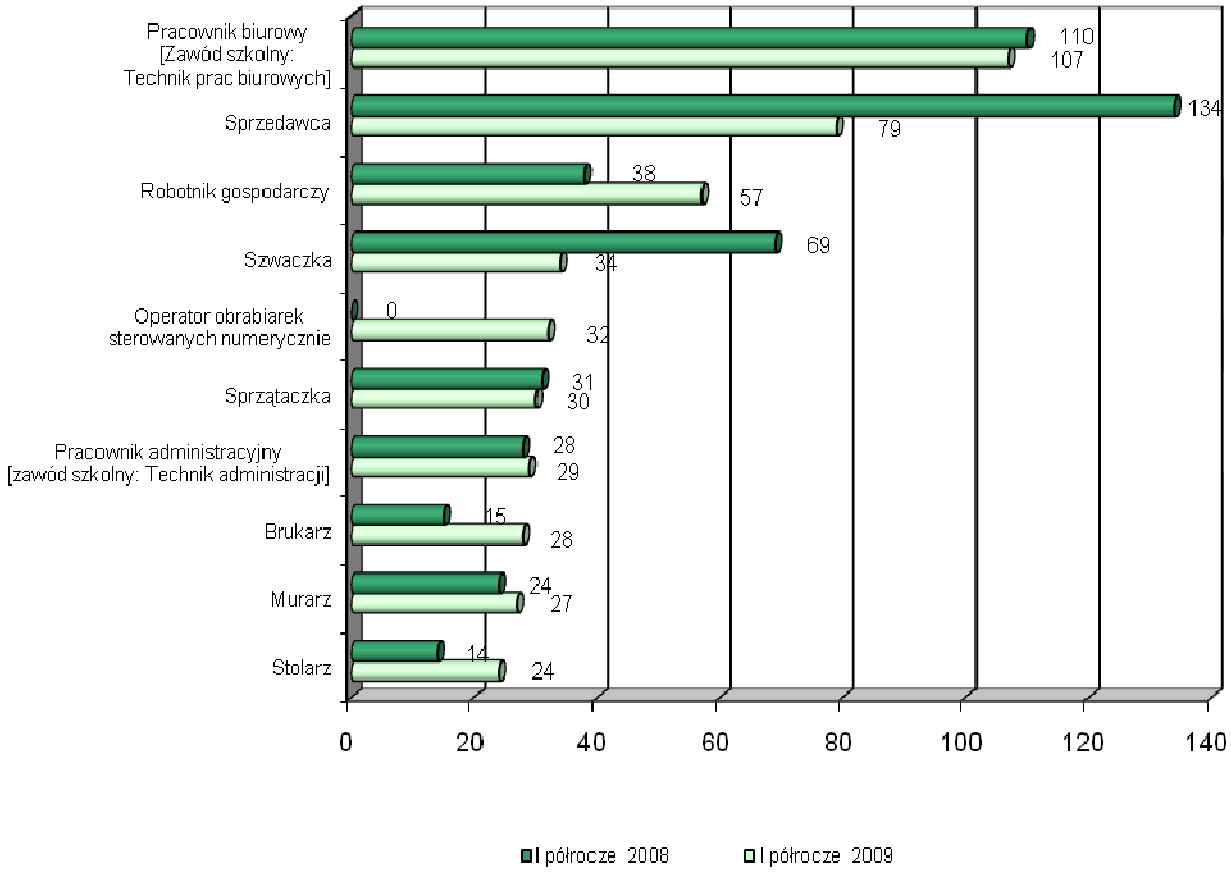

Uwaga: na wykresie nr 3 przedstawiono tylko te zawody, w których do PUP w Turku w I półroczu 2009r. najczęściej wpływały oferty pracy

Oferty pracy można podzielić także według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD); podział taki przedstawia się w następujący sposób:

- przetwórstwo przemysłowe – 182 oferty, co stanowi 20,00% ogółu wpływających ofert pracy,
- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle - 166 ofert pracy, co stanowi 18,24% ogółu wpływających ofert pracy,
- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne - 163 ofert pracy, co stanowi 17,91% ogółu wpływających ofert pracy,
- budownictwo - 117 ofert pracy, co stanowi 12,86% ogółu wpływających ofert pracy,
- edukacja - 57 ofert pracy, co stanowi 6,26% ogółu wpływających ofert pracy,
- transport i gospodarka magazynowa - 40 ofert pracy, co stanowi 4,40% ogółu wpływających ofert pracy,
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna - 33 oferty pracy, co stanowi 3,63% ogółu wpływających ofert pracy,
- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo - 30 ofert pracy, co stanowi 3,30% ogółu wpływających ofert pracy,
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa - 22 oferty pracy, co stanowi 2,42% ogółu wpływających ofert pracy,
- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna - 22 oferty pracy, co stanowi 2,42% ogółu wpływających ofert pracy,
- działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją - 19 ofert pracy, co stanowi 2,09% ogółu wpływających ofert pracy,
- działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi - 17 ofert pracy, co stanowi 1,87% ogółu wpływających ofert pracy,
- pozostała działalność usługowa - 17 ofert pracy, co stanowi 1,87% ogółu wpływających ofert pracy,
- informacja i komunikacja - 10 ofert pracy, co stanowi 1,10% ogółu wpływających ofert pracy,
- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca 6 ofert pracy, co stanowi 0,66% ogółu wpływających ofert pracy,
- działalność związana z obsługą rynku nieruchomości - 5 ofert pracy, co stanowi 0,55% ogółu wpływających ofert pracy,
- dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją 3 oferty pracy, co stanowi 0,33% ogółu wpływających ofert pracy,

- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych - 1 oferta pracy, co stanowi 0,11% ogółu wpływających ofert pracy,

Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie tureckim w okresie od stycznia do czerwca 2009 roku ze względu na wskaźnik szansy uzyskania oferty.

Wskaźnikiem szansy uzyskania oferty w danym zawodzie jest iloraz średniej miesięcznej liczby ofert pracy w zawodzie do średniej miesięcznej liczby rejestrowanego bezrobocia w tym zawodzie. Oznacza to, dla zawodu przyjmującego wskaźnik o maksymalnej wartości, że najłatwiej i najszybciej można uzyskać ofertę pracy.

Zawody z maksymalnym wskaźnikiem szansy uzyskania oferty pracy: *dealerzy i maklerzy aktywów finansowych i pokrewni, technicy farmaceutyczni, kierownicy małych przedsiębiorstw w rolnictwie, łowiectwie, leśnictwie i rybołówstwie, kierownicy pozostałych wewnętrznych jednostek organizacyjnych gdzie indziej niesklasyfikowani, kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w handlu hurtowym i detalicznym, kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej gdzie indziej niesklasyfikowani, kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w przedsiębiorstwach obsługi biznesu, robotnicy obróbki kamienia, operatorzy urządzeń do obróbki drewna, operatorzy urządzeń przetwórstwa chemicznego gdzie indziej niesklasyfikowani, spedytorzy i pokrewni, pracownicy usług domowych i pokrewni, ustawiacze-operatorzy maszyn do obróbki drewna i pokrewni, myjący pojazdy i szyby,*
oraz zawody ze wskaźnikiem przyjmującym wartość zbliżone do maksymalnych:
- gońcy, bagażowi i pokrewni - 1,3333,
- robotnicy budowy dróg i pokrewni 1,555,
- operatorzy maszyn tkackich, dziewiarskich i pokrewni - 1,6666,
- operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki metali - 2,2222,
- opiekunki dziecięce - 3,3332,

Oferty pracy również klasyfikuje się według **grup zawodów** na podstawie podobieństw zawodowych wymaganych do realizacji zadań danego zawodu z uwzględnieniem aspektów kwalifikacji, tj. ich poziomu i specjalizacji. Poniżej przedstawiamy **grupy zawodów,** w których wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy był największy:

- kierownicy dużych i średnich organizacji - 0,8889,
- kierownicy małych przedsiębiorstw - 0,3333,
- pracownicy obsługi biurowej 0,2056,
- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach - 0,1976,
- operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych - 0,1728,
- operatorzy i monterzy maszyn - 0,1452,
- leśnicy i rybacy - 0,1389,
- kierowcy i operatorzy pojazdów - 0,1206,
- nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy - 0,1111,
- górnicy i robotnicy budowlani - 0,0802,
- robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie - 0,0636,
- pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów - 0,0606,
- pracownicy pozostałych specjalności - 0,0504,
- modelki, sprzedawcy i demonstratorzy - 0,0492,
- pracownicy usług osobistych i ochrony - 0,0401,
- specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych - 0,0354,
- specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia - 0,0339,
- rolnicy - 0,0303,
- pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy - 0,0298,
- robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni - 0,0278,
- robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanteryjnych, robotnicy poligraficzni i pokrewni - 0,0278.

4. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Przez ***analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych*** należy rozumieć proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Przez ***zawód deficytowy*** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Przez ***zawód nadwyżkowy*** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej jest to różnica średniomiesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych do średniomiesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy.

W powiecie tureckim w okresie od stycznia do czerwca 2009 roku odnotowano **nadwyżkę podaży siły roboczej** w następujących zawodach:

- bez zawodu - 92,1667,
- szwaczka - 33,6667,
- sprzedawca -26,0000,
- asystent ekonomiczny [zawód szkolny: technik ekonomista] - 24,0000,
- ślusarz - 19,3333,
- technik mechanik - 16,3333,
- technik żywienia i gospodarstwa domowego - 12,5000,
- murarz - 12,3333,
- mechanik samochodów osobowych - 12,1667,
- handlowiec [zawód szkolny: technik handlowiec] - 11,5000,
- stolarz - 10,8333,
- kucharz - 10,6667,
- krawiec - 10,6667,
- technik elektronik - 9,8333,

- organizator usług gastronomicznych [zawód szkolny: technik organizacji usług gastronomicznych] - 8,0000,
- pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani - 7,5000,
- technik rolnik - 7,5000,
- piekarz - 7,1667.

Wykres nr 4

Porównanie nadwyżki siły roboczej w I półroczu 2009 roku do analogicznego okresu w roku 2008

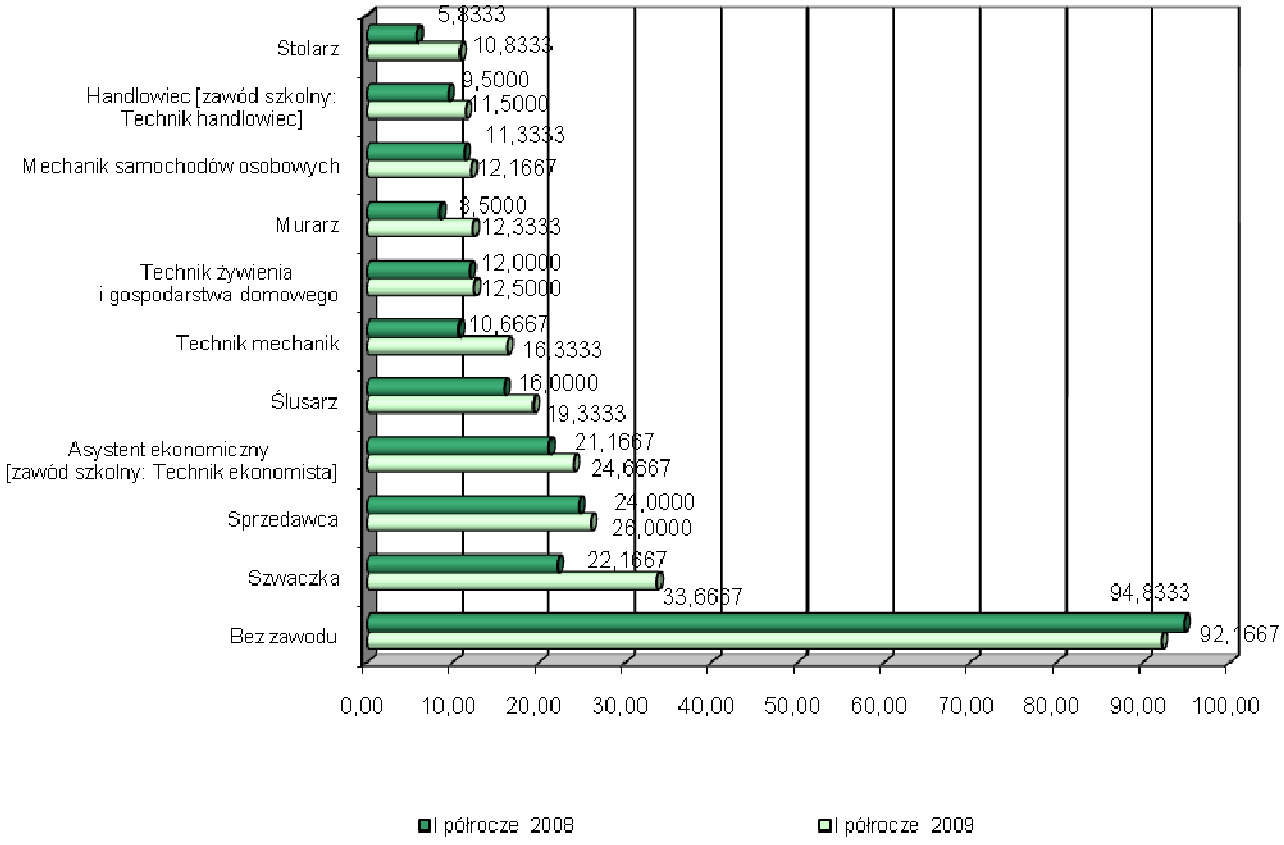

Źródło: PUP Turek
Uwaga: na wykresie nr 4 przedstawiono tylko te zawody, w których w PUP w Turku w I półroczu 2009r. była największa nadwyżka siły roboczej.

Natomiast **deficyt podaży siły roboczej** wystąpił w następujących zawodach:

- pracownik biurowy [zawód szkolny: technik prac biurowych] - 9,3333,
- robotnik gospodarczy - 6,3333,

- operator obrabiarek sterowanych numerycznie - 5,3333,
- brukarz - 4,5000,
- przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny] – 2,0000,
- pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle - 1,8333,
- pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji] - 1,6667,
- opiekunka dziecięca - 1,5000,
- woźny - 1,1667,
- operator koparek i zwałowarek – 1,0000,
- goniec – 1,0000.

Wykres nr 5

Porównanie deficytu siły roboczej w I półroczu 2009 roku do analogicznego okresu w roku 2008

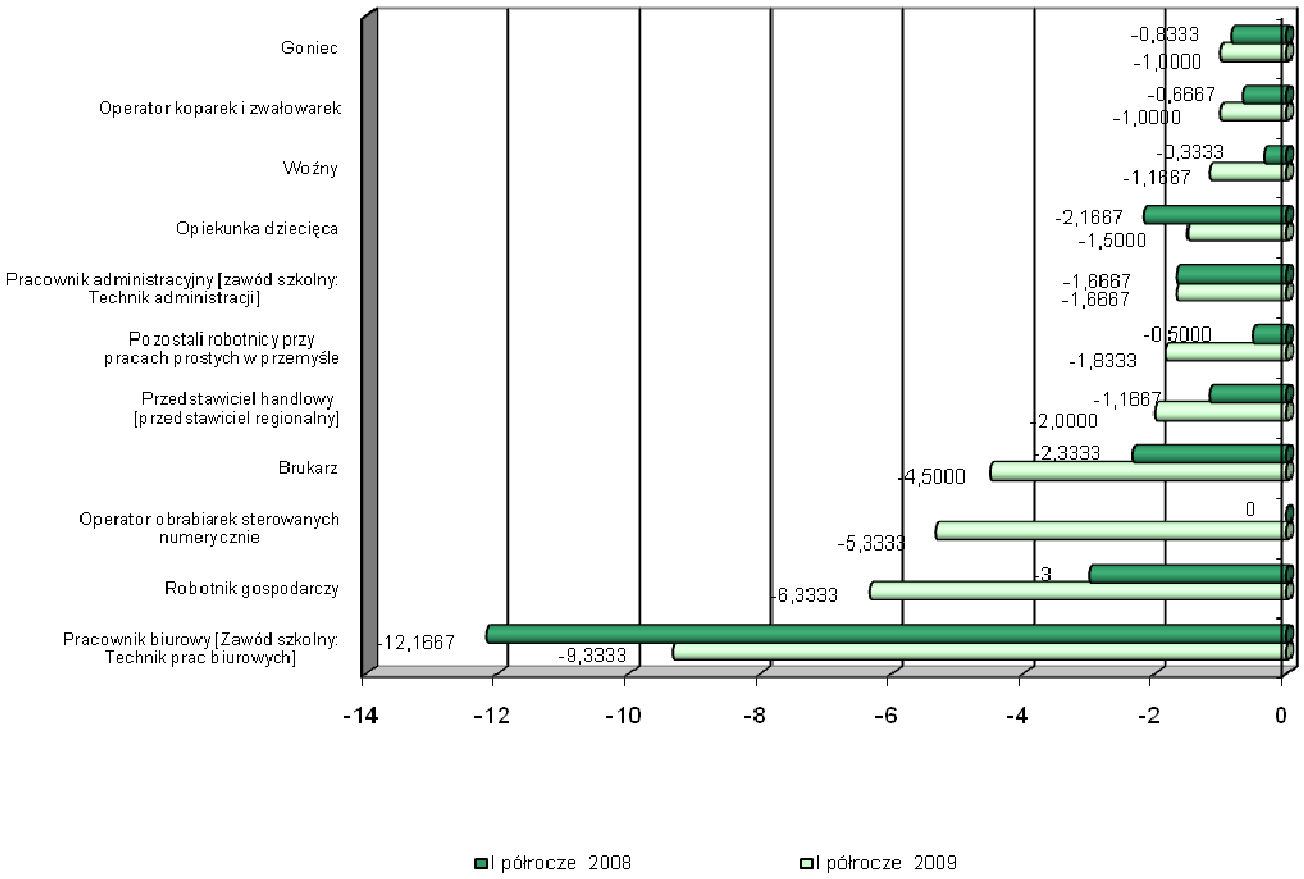

Źródło: PUP Turek

Uwaga: na wykresie nr 5 przedstawiono tylko te zawody, w których do PUP w Turku w I półroczu 2009r. był największy deficyt siły roboczej.

Jak wynika z powyższego wykresu zapotrzebowanie na pracowników zmniejszyło się w branżach takich jak: *opiekunka dziecięca*, *pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]*. Natomiast zwiększyło się zapotrzebowanie na pracowników w zawodzie: *goniec, operator koparek i zwałowarek, woźny, pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle, przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny], brukarz, operator obrabiarek sterowanych numerycznie, robotnik gospodarczy.*

Przyjęto, że zawody, w których wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu), jest mniejszy od wartości 0,9 to zawody te **są nadwyżkowe**. Zawody ze wskaźnikiem większym od 0,9 i mniejszym od 1,1 to zawody **zrównoważone** (wykazujące równowagę na rynku pracy). Natomiast zawody, w których wskaźnik intensywności jest większy od wartości 1,1 to zawody **deficytowe.**

Wartość wskaźnika nadwyżki(deficytu) – jest to stosunek średniomiesięcznej liczby zgłaszanych ofert pracy w zawodzie w danym okresie do średniomiesięcznej liczby rejestrujących się bezrobotnych w tym samym zawodzie w analogicznym okresie.

Zawody *nadwyżkowe* w okresie od stycznia do czerwca 2009 r. w powiecie tureckim przyjmujące wartość wskaźnika intensywności nadwyżki poniżej 0,9 to:

- laborant chemiczny - 0,6667,
- meliorant - 0,6667,
- konwojent - 0,6667,
- pielęgniarka - 0,5000,
- pedagog szkolny - 0,5000,
- prawnik legislator - 0,5000,
- pozostali specjaliści administracji publicznej gdzie indziej niesklasyfikowani - 0,5000,
- terapeuta zajęciowy - 0,5000,
- technik farmaceutyczny - 0,5000,
- zaopatrzeniowiec - 0,5000,
- monter izolacji budowlanych - 0,5000,

- monter/składacz okien - 0,5000,
- spawacz ręczny łukiem elektrycznym - 0,5000,
- tokarz - 0,5000,
- ubojowy - 0,5000,
- operator urządzeń przetwórstwa mięsa - 0,5000,
- robotnik drogowy - 0,5000,
- magazynier - 0,4706,
- kierowca samochodu osobowego - 0,4545,
- kosmetyczka [zawód szkolny: technik usług kosmetycznych] - 0,4000,
- fizjoterapeuta - 0,3750,
- kelner - 0,3529,
- sprzedawca - 0,3362,
- inżynier technologii żywności - 0,3333,
- wulkanizator - 0,3333,
- robotnik budowlany - 0,3171,
- fryzjer [zawody szkolne: fryzjer, technik usług fryzjerskich] - 0,3111,
- mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych - 0,3000,
- stolarz - 0,2697,
- murarz - 0,2673,
- drwal - 0,2500,
- betoniarz - 0,2500,
- krojczy - 0,2500,
- specjalista ochrony środowiska - 0,2000,
- pracownik socjalny - 0,2000,
- dekarz - 0,2000,
- spawacz ręczny gazowy - 0,2000,
- kierowca ciągnika rolniczego - 0,2000,
- monter instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych - 0,1765,
- cieśla - 0,1667,
- pakowacz - 0,1600,
- szwaczka - 0,1441,
- pozostali operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfikowani - 0,1429,
- mechanik pojazdów samochodowych - 0,1000,
- cukiernik - 0,1000,

- kucharz - 0,0986,
- malarz budowlany - 0,0909,
- piekarz - 0,0851,
- monter instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody - 0,0833,
- elektromonter [elektryk] zakładowy - 0,0833,
- tkacz - 0,0750,
- stolarz budowlany - 0,0714,
- specjalista do spraw marketingu i handlu [sprzedaży] - 0,0556,
- mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych - 0,0526,
- blacharz samochodowy - 0,0500,
- rzeźnik wędliniarz - 0,0400,
- stolarz meblowy - 0,0345,
- technik budownictwa - 0,0294,
- handlowiec [zawód szkolny: technik handlowiec] - 0,0282,
- mechanik samochodów osobowych - 0,0267,
- krawiec - 0,0154,
- technik mechanik - 0,0101.

Zawody o *zrównoważonym wskaźniku* intensywności, które przyjmują wartość od 0,9 do 1,1 w analogicznym okresie to: *chemik, inżynier mechanik – maszyny i urządzenia przemysłowe, inżynier mechanik – technologia mechaniczna, specjalista do spraw reklamy, technik drogownictwa, opiekunka środowiskowa, bibliotekarz, pozostali pracownicy do spraw transportu, kasjer w przedsiębiorstwie, hodowca drobiu, monter instalacji i urządzeń telekomunikacyjnych [telemonter], galwanizer, sprzątaczka, pozostali robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni.*

Zawody o wskaźniku przekraczającym wartość 1,1 w I półroczu 2009r. w PUP w Turku to zawody deficytowe.

Poniżej przedstawiony jest wykaz zawodów przyjmujących wartość wskaźnika max, w których nie odnotowano rejestrujących się w I półroczu 2009r. osób bezrobotnych:

- operator obrabiarek sterowanych numerycznie – (średniomiesięcznie - 5,3333 ofert pracy),
- woźny (średniomiesięcznie - 1,1667 ofert pracy),
- goniec (średniomiesięcznie 1 oferta pracy).

Wykaz zawodów deficytowych, w których zanotowano zarówno napływ bezrobotnych jak i napływ oferty pracy:

- brukarz - 28,0000,
- opiekunka dziecięca – 10,0000,
- telemarketer - 6,0000,
- operator maszyn do produkcji wyrobów z drutu, lin, siatek i kabli - 6,0000,
- sprzedawca w stacji paliw – 5,0000,
- pozostali operatorzy maszyn tkackich, dziewiarskich i pokrewni - 5,0000,
- przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny] - 4,0000,
- operator koparek i zwałowarek - 4,0000,
- mechanik maszyn i urządzeń budowlanych i melioracyjnych - 3,5000,
- dozorca - 3,5000,
- doradca inwestycyjny - 3,0000,
- spedytor [zawód szkolny: technik spedytor] - 3,0000,
- kasjer handlowy - 3,0000,
- pozostali robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani - 3,0000,
- kierowca operator wózków jezdniowych - 3,0000,
- robotnik gospodarczy - 3,0000,
- pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani - 2,3333,
- pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle - 2,2222,
- pracownik biurowy [zawód szkolny: technik prac biurowych] - 2,0980,
- kierownik działu marketingu i sprzedaży - 2,0000,
- bufetowy [barman] - 2,0000,
- kamieniarz - 2,0000,
- pozostali blacharze - 2,0000,
- operator maszyn do obróbki skrawaniem - 2,0000,
- kierowca autobusu - 2,0000,
- sekretarka - 1,6667,
- pomoc kuchenna - 1,6667,
- pracownik administracyjny [zawód szkolny: technik administracji] - 1,5263,
- księgowy [samodzielny] - 1,3333,
- pozostali monterzy instalacji i urządzeń sanitarnych - 1,3333,
- kierowca samochodu ciężarowego - 1,2143,
- prasowaczka [ręczna] - 1,1111,
- pozostali robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni - 1,0769,

- sprzątaczka - 1,0714.

Najbardziej poszukiwaną grupą zawodową, biorąc pod uwagę liczbę złożonych ofert pracy jest brukarz - gdyż pracodawcy średniomiesięcznie składali 4,7 ofert pracy. Następną w kolejności grupą jest, opiekunka dziecięca średniomiesięcznie – 1,7 ofert pracy oraz telemarketer, średniomiesięcznie 1 oferta pracy.

Należy zaznaczyć, że zgłaszane oferty pracy przez pracodawców nie zawsze pokrywają się z zawodami wymienionymi w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności, co w efekcie nie daje jasnego obrazu co do wymagań zawodowych i skutkuje rozbieżnościami między zawodami zgłaszanymi a kwalifikacjami bezrobotnych.

5. WNIOSKI

Głównym celem badania zawodów nadwyżkowych i deficytowych było stworzenie ich rankingów, które stanowią narzędzie dla monitoringu, czyli procesu systematycznego śledzenia zjawisk zachodzących na rynku pracy. Monitoring pozwala na formułowanie ocen i wniosków dla systemu kształcenia zawodowego i szkolenia bezrobotnych i służy lepszemu dopasowaniu kwalifikacji osób poszukujących pracy do oczekiwań pracodawców.

Wnioski wypływające z analizy pozwalają stwierdzić, że rynek pracy charakteryzuje się brakiem stabilności. Nadmiar pracowników występuje w wielu zawodach i specjalnościach, z kolei niedosyt występuje w ofertach zgłaszanych przez pracodawców. Wzrost zapotrzebowania na pracowników w nowych zawodach i specjalnościach nie jest skorelowany z rosnącym napływem bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych lub z zawodów tracących rację bytu. Procesy zachodzące w życiu społecznym i gospodarczym powodują zmiany na rynku pracy, które wymuszają na społeczeństwie zmianę podejścia do pracy. Obecna sytuacja wymaga od pracowników elastyczności zawodowej oraz aktywności edukacyjnej przez całe życie zawodowe. Kształcenie zawodowe jest niewątpliwie jednym z ważniejszych czynników determinujących powodzenie jednostki na rynku pracy. W procesie projektowania zmian polegających na dostosowaniu kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy istotne jest zwrócenie uwagi na wskaźniki prognostyczne odnoszące się zwłaszcza do regionu, informujące o relacjach między tempem rozwoju rolnictwa, przemysłu i usług oraz możliwości wprowadzania nowych technologii. Dane przedstawione w monitoringu mogą przyczynić się do trafnego określenia kierunków i programów kształcenia na każdym poziomie edukacji.